

ZASAVSKI Vestnik

LETO VII. Štev. 23

TRBOVLJE, 9. JUNIJA 1954

GLASLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZASAVJA

Izdaja Oblasni odbor Socialistične zveze delovnih ljudi v Trbovljah. — Urejuje in odgovarja urednik; odbor odgovornih urednikov: Stane Šuštar — Tiska Mariborska tiskarna v Mariboru. — Naslov uredništva in uprave: Zasavski vestnik, Trbovlje 1., uprava, telefon 1. — Telefon št. 35 — Kancelarija pri podružnici Narodne banke v Trbovljah 614-7-146 — List izhaja vsak teden. — Letna naročnina 400 din, polletna 200 din, četrtletna 100 din, mesečna 34 din. — Posamezna številka 10 din. Rokopisi morajo biti v uredništvu najkasneje vsak petek dopoldne in se ne vračajo.

Zgodovinski sklepi v Atenah

Popolna soglasnost o dopolnitvi ankarskega sporazuma z vojaško zvezo

Atene, 6. jun. (Tanjug). — Včeraj so v Atenah izdali naslednje uradno sporočilo o obisku predsednika FLRJ maršala Tita v Atenah:

Na povabilo Njegovega Velikanstva kralja Grčije je predsednik Josip Broz-Tito prišel na uradni obisk v Atene dne 2. junija 1954. V predsedniškem spremstvu je bil državni sekretar za zunanje zadeve gospod Koča Popović.

Med razgovori, pri katerih so sodelovali maršal Tito, predsednik vlade maršal Aleksander Papagos, državni sekretar za zunanje zadeve gospod Koča Popović, zunanji minister gospod Stefanos Stefanopoulos, so skrbno pregledali mednarodni položaj v luči bližnjih dogodkov.

Ti razgovori, ki so potekali v popolni pristrčnosti, so še enkrat dokazali tesno prijateljstvo med Jugoslavijo in Grčijo ter omogočili ugotoviti istovetnost stališča o vseh obravnavanih vprašanjih.

Obravnavanje posameznih vprašanj, ki zanimajo dve državi, je potrdilo soglasnost v odnosih in voljo, da se konsolidirajo. Izražena je bila želja, naj se konstruktivno sodelovanje razširi na vsa področja: politično, gospodarsko in kulturno. Na področju gospodarskih odnosov med dvema državama je bilo ugotovljeno, da je doslej storjeni napredek zelo zadovoljiv in da daje polno in iskreno sodelovanje plodne perspektive za prihodnost.

Veliki mednarodni problemi so bili proučeni s stališča njihovega vpliva in koristi dveh držav ter vzdrževanja miru v Evropi. Ugotovljeno je bilo, da zahteva sedanji splošni položaj v svetu stalno budnost s strani podpisnic trojnega Ankarskega sporazuma ter tesno sistematično sodelovanje.

Po zamisli podpisnic je predstavil trojni Ankarski sporazum prvo obdobje še bolj krepkega in učinkovitega sodelovanja med njimi. V tem smislu sta se dve vladi v polnem soglasju s turško vlado sporazumeli, da dopolnita trojni pakt s sklenitvijo formalne zveze. Na ta način krepijo mir in kolektivno varnost na podlagi listine Združenih narodov. Sklenjeno je bilo, da bo zvezo ustanovil Svet ministrov za zunanje zadeve na prihodnjem letnem sestanku, ki bo v Beogradu.

Da bi še bolj razširili temelje trojnega Ankarskega sporazuma pri narodih treh držav, sta se vladi na predlog maršala Papagosa zedinili, da se ustanovi trojna posvetovalna skupščina, ki bo sestavljena iz enakega dela grških, turških in jugoslovanskih poslancev in se bo sestajala izmenoma v vseh treh prestolnicah.

Turška vlada je bila prek svojega veleposlanika z razgovori popolnoma soglasna.

Trbovlje so veličastno proslavile zgodovinsko 30-letnico zloma Orjune

Slavnostno okrašene Trbovlje so pričakovale na dan 1. junija veliko število gostov iz vseh krajev Slovenije, ki so skupno z domačini slavili 30-letnico, odkar so revolucionarne Trbovlje zlomile fašistični Orjun. Iz vseh slovenskih rudnikov so prihitele delegacije rudarjev — iz Zagorja, Hrastnika, Kočevja, Senovega, Velenja in Zabukovce, prav tako delegacije iz Ljubljane in ostalih mest in krajev Slovenije.

Ze pred 8. uro zjutraj so se pričeli zbirati na Trgu Revolucije na Vodah trboveljski rudarji in ostali z zastavami in venci, godbe iz vseh krajev okraja Trbovlje so igrale pred spomenikom »Revolucija«, dokler se ni razvil veličasten sprevod do mesta, kjer so se pred 30. leti odigrali veliki zgodovinski dogodki.

Pred spomenikom žrtvam fašističnega nasilja na Ulici 1. junija se je zbralo več tisoč ljudi. Na govorniški tribuni so zavzeli prostor predsednik Ljudske skupščine LR Slovenije tov. Miha Marinko, član Izvršnega sveta LRS, CK ZKS in predsednik Zveze Svobod tov. Ivan Regent, ljudski poslanec tov. Mica Šlandrova, sekretar OK ZKS Trbovlje tov. Viktor Kováč, predsednik OLO Trbovlje tov. Martin Gosak, sekretar MK ZKS Trbovlje tov. Dušan Povše, predsednik LOMO Trbovlje tov. Alojz Dular in drugi predstavniki. Po himni »Internacionala«, ki jo je zaigrala Delavska godba na pihala iz Trbovelj, je pevske zbor »Zarja« zapel pesem »Žrtvam«. Takoj nato je tajnik MO ZB NOV Trbovlje tov. Ivan Narač odprl spominsko slovesnost, delegacije so položile vence pred spomenik, v naslednjem pa je povzel besedo član OK ZKS Trbovlje tov. Franc Kralj-Cink.

Kralj-Cink je prikazal borbo

revirskega proletariata 1. junija 1924 kot eno izmed slavnih in junaških bitk delavskega razreda proti nasilju in izkoriščanju. Po trboveljskih krvavih dogodkih pred 30. leti se fašistični Orjuna ni več opomogla. Revirski proletariat je takrat temeljito pretresel staro Jugoslavijo

in prekrizal račune buržoazije, da bi z Orjuno ustrahovala najmočnejše delavsko središče, potem pa postopoma zavzela nadaljnje postojanke ter strla revolucionarno delavsko gibanje. V vseh naslednjih letih se je jasno pokazala zgodovinska odločilnost proletarske zmage nad

Orjuno, ko noben režim ni mogel streti revolucionarnega delavstva. Občudovanja vredno revolucionarnost je pokazal revirski proletariat tudi v domovinski vojni, ko je zmagovito tolkel okupatorja ter izdajalce in si slednjič izbojeval svobodo.

Miha Marinko, Franc Leskošek in Lidija Šentjurčeva častni občani mestne občine Trbovlje

Franc Leskošek-Luka

Lidija Šentjurčeva

Miha Marinko

O zgodovinskem pomenu prvojunijskih dogodkov v Trbovljah je nato govoril predsednik Ljudske skupščine tov. Miha Marinko, ki je med drugim dejal:

»Ta hip me prevzema težki občutki. Zal, med nami ne vidim tovarišev, ki so aktivno stali v prvih vrstah takrat, ko smo odbili pohod Orjune na Trbovlje. Dolga je plejada borcev, ki so potem padli v narodnoosvobodilni borbi. V tem dejstvu je dokaz o neizbrnih zakladih revolucionarnosti trboveljskega proletariata, ki je dal v zgodovini delavskih bojev nešteto primerov junaštva, dal veliko število borcev, ki so se v boju za delavske pravice nadpovprečno povzpeli.

Tisto spomladansko nedeljo pred 30. leti se je v Trbovljah odigral dogodek, ki po svoji zgodovinski važnosti ni bil pomemben le za trboveljski proletariat, ampak odločilen dogodek za ves slovenski in jugoslovanski proletariat. To je bilo v tistem času, ko so začele po svetovni vihr in silnem revolucionarnem vzponu sile popuščati. V neuspeli dvomesečni stavki je delavstvo doživelo težak poraz. Sedli so odpustili in prisilno izseljevanje najaktivnejših in najbolj revolucionarnih borcev v Francijo. Oslabljenemu delavskemu gibanju je začela groziti nevarnost fašizma, ki se je takrat porajal v Evropi in tudi pri nas. Začeli smo misliti, kako bi se uprli Orjuni, kako bi reagirali na posamezne izpade, ki jih je Orjuna uprizorjela na delavsko gibanje. Nas vse je prevzela globoka zaveza, kaj bi pomenil fašizem na naših tleh. Zavedli smo se, da bo treba postaviti proti fašističnim izzivom in pohodu nekaj več kot samo idejno povezanost, da bo treba organizirati analogno polvojaško borbena organizacijo, ki naj učinkovito odgovori na fašistične provokacije.

Za 1. junij, ko je Orjuna napovedala pohod na Trbovlje, je dobila zagorska revolucionarna mladina dolžnost, da organizira odpor. Takratno skopjevo pokolenje je bilo enotno v tem, da je treba dati odpor za vsako ceno. Z nastopi mladincev smo takrat zavlačevali veliko predvidljivo zborovanje, na katerem je bilo nekaj tisoč rudarjev. Med množico je bilo razpoloženje deljeno. Medtem ko so bili nekateri oportunistično nastrojeni, je na drugi strani vladala čvrsta odločnost, da je treba odbiti in razbiti pohod Orjune na Trbovlje. Mladini je ob pomoči nekaterih revolucionarnih tovarišev uspelo, da je potegnili množico rudarjev za seboj. Ta množica proletariata je potem na tem zgodovinskem mestu presekala cesto, po kateri je prišla Orjuna. V spopadu in naskoku je odbila pohod in fašistični Orjuna razpršila.

Tov. Marinko je zatem dra-

matično in živo opisal takratni spopad z Orjuno, ki je terjal vrsto krvavih žrtev, ki so padle. Nato pa je nadaljeval:

»Zal nam je, da danes ni tu večjega števila preživelih borcev, ki so takrat odbili napad fašistične Orjune. Zal, da ni med nami glavnega organizatorja Franceta Klopčiča. Zal, da ni med nami hrabrega Franja Vuljiča, da ni med nami znanih borcev Salomona, Farčnika, Erjavca, Manfrede, bratov Maronov in cele tiste plejade revolucionarjev.

Trboveljski dogodki so takrat močno odjeknili po vsej Jugoslaviji. Sledile so aretacije, režim je razpuščal organizacije, zapiral društvene prostore. Toda Trbovlje so na to odgovorjale z občudovanja vredno enotnostjo. Tako enotno so bojkotirale trgovce, gostilničarje in obrtnike, ki so bili pristaši Orjune, da so jih onemogočile ter so se morali nekateri izseliti. Toda zaradi oportunitizma, ki se je pojavil, je sledil upad v delavskem gibanju. Pomagali niso ne združeni sindikati. Likvidacija naprednih, revolucionarnih sindikatov je pomenila težak udarec. Vendar pa nobena stvar ni mogla zatreti revolucionarne zavesti med trboveljskim proletariatom. Vsi nadaljnji dogodki pričajo o tem. Značilno je to pokazal sam sodni proces proti borcem, ki so odbili pohod Orjune. V Trbovljah ni bilo

ovaduhov, ki bi takrat izdali udeležence, kvečjemu nekaj na periferiji. Povsod je vladala enotnost. Pa tudi sami borci so odkrito nastopali na procesu ter odločno izpovedali, da so komunisti. Na drugi strani pa je prizanesljivost do orjunaških krvnikov, ki so zavratno umorili Franceta Fakina, jasno pokazala, kje je Orjuna imela svoje zaščitnike in pobudnike. Revolucionarni mladinci in borci so ilegalno boj nadaljevali. Organizacije niso mogle uničiti niti pogoste aretacije, ne preganjanje. Komunistična partija je bila pobudnik in organizator vseh nadaljnjih akcij, kot n. pr. sijajne borbe rudarskih žena, gladovnih stavk, vse do stavke 1939. Kljub oportunističnim sindikalnim organizacij, ki so bile za barantanje za piškav dinar, je 1939 trajala stavka deset dni. Organizirali so jo iz ilegale komunisti ter s svojo revolucionarnostjo dajali moralno oporo revirskemu proletariatu v boju za pravice.

Junjski dogodki v Trbovljah in vse kasnejše akcije pa nam pričajo, kako neizmerno važna je enotnost in monolitnost organizacije, enotnost delavskega razreda. Kakor je bila ta enotnost važna in odločilna nekoč v boju za delavske pravice, tako je odločilna tudi sedaj, ko gradimo pogoje za socialistični razvoj.

Po govoru tov. Marinka je tajnik pred zaključkom spominske slavnosti ob navdušenih manifestacijah prebivalstva prebral čestitke, ki jih je trboveljskim rudarjem, delavcem in prebivalstvu poslal maršal Tito.

Pozdrav in čestitke maršala Tita

Ljudskemu odboru mestne občine Trbovlje

Najtopleje se Vam zahvaljujem za povabilo, ki ste mi ga poslali. Zal mi ni mogoče, da bi bil med Vami ta dan, ko proslavljate tako pomembne dogodke, kot je 150-letnica premoževnika, 100-letnica občine in 30-letnica dneva, ko je junaški odpor Vaših delavcev proti terorju reakcije zlomil Orjuno.

Ob tej priložnosti pošiljam rudarjem Trbovelj in prebivalstvu pristrčne čestitke in željo, da danes, ko v svobodi in miru gradimo svoje lepše življenje, varujete spomin na te zgodovinske dni, ki Vam morejo dajati pobude za še večje napore v delu za blaginjo naš socialistične domovine.

Smrti fašizmu — svobodo narodu!

TITO

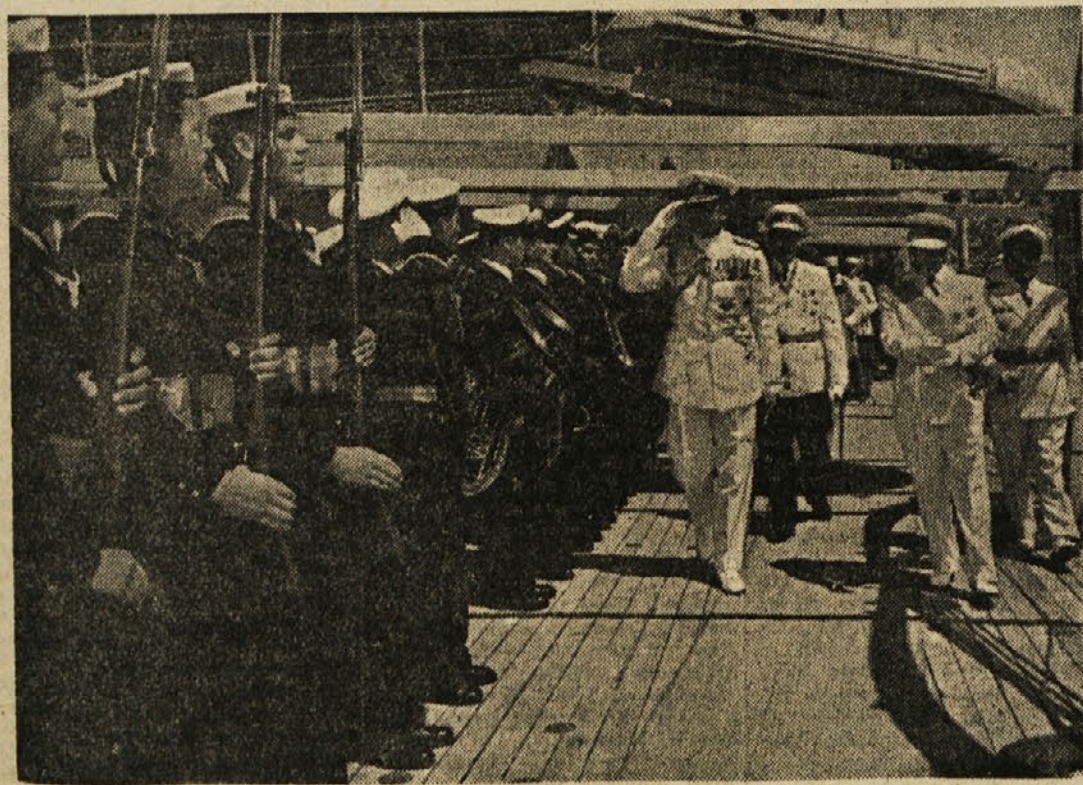
Nastop pevskih zborov in godb iz okraja

Kljub slabemu vremenu je bil izvršen kulturni del slovesnosti z nastopom godbe na pihala iz Zagorja, obeh godb iz Hrastnika, godbe iz Zidanega mosta in Delavske godbe iz Trbovelj. Prav tako so nastopili pevski zbori iz Zagorja, mešani in moški zbor iz Hrastnika, nadalje pevski zbori iz Trbovelj,

med njimi mešani zbor »Slav-

ček» in moški zbor »Zarja«.

Vsi so izvedli svoj program kljub deževju ter vztrajali na svojem mestu. Volja in požrtvovalnost, ki so jo pokazali s svojim nastopom, naj jim bo vodilo in spodbuda za nadaljnje uspehe.

Maršal Tito in grški kralj na palubi »Galeba«

Pomagajmo težko prizadetemu Celju!

Ob tej veliki nesreči, ki je prizadela Celje in okolico, naj ne bo kolektiva in ustanove, ki se ne bi odzvala pozivu Rdečega križa in priskočila na pomoč prizadetim!

Ogromna škoda zaradi poplav v celjskem, šoštanskem in krškem okraju

Kakor nam poročajo je v noči od petka na soboto zajela Celje in okolica taka poplava, kakor je niso zabeležili kronisti v tisočletni zgodovini mesta. Vso celjsko kotlino, predvsem pa predele nižje od južnega Pohorja, je zajela hudourniška nevzdržna, ki je v kratkem času napolnila s deročo vodo obsežne predele kotline. Poplave so zajele tudi obsežne predele šoštanjskega in krškega okraja.

Na kraj neurečve v Celju so pripeli takoj najvidnejši državni in politični voditelji, med njimi predsednik Ljudske

skupščine LRS tov. Miha Marinko. Skupaj s krajevnimi organi ljudske oblasti so takoj ukrenili vse potrebno za omejitve katastrofe in za pomoč prizadetim krajem in ljudem.

Položaj v Celju

se polagoma normalizira

Družinam, ki jim je voda uničila ali poškodovala stanovanja, so ostali prebivalci nudili začasno zatočišče. Mestni ljudski odbor je poslal večjo skupino otrok na bivše grašč-

no Plešnik v Šmartnem v Rožni dolini.

Številne gasilske čete še naprej črpajo vodo iz kleti, delavci čistijo stroje po tovarnah in jih popravljajo, prebivalstvo pa čisti naplavine s cest, dvorišč itd. Enote JLA so namesto poškodovane mostu na Voglajni pri železniškem vladu zgradile pontonski most. Promet je odprt že po vseh ulicah. Vodovod zopet deluje in je voda zdrava. Mestni ljudski odbor je nudil prizadetim potrebno hrano, najbolj požrtvovalne pri reševanju pa je sklenil predlagati Ljudski skupščini za odlikovanje.

Prva pomoč mestu Celje iz okraja Trbovlje

Ze takoj prvi dan, v soboto 5. junija, ko so v Trbovljah zvedeli, kakšna velika nesreča

(Nadaljevanje na 2. strani)

Trbovlje v sliki ob jubilejnih dneh

Od leve proti desni: Občinski ljudski odbor mestne občine Trbovlje ob 100-letnici občine — Otvoritev jubilejnih slovesnosti v nedeljo, dne 30. maja 1954, pred spomenikom »Revolucije« na Vodah — Gostje na slavnostni seji občine Trbovlje; v sredini častni občan občine Trbovlje Miha Marinko — Miha Marinko govori na proslavi 30-letnice zloma Orjune — Predsednik občine Alojz Dular bere listino o imenovanju častnih občanov občine Trbovlje — Prvoborci Trbovelj, slikani na dan 29. maja — Slavnost dne 1. junija pred spomenikom žrtvam Orjune — Revirski prvoborec Franc Kralj-Cink govori na proslavi — Polaganje vencev pred spomenikom žrtvam Orjune — Združeni pevski zbori Trbovelj na koncertu — Košarka Trbovlje : Branik — Prizor iz 1. dejanja Cankarjevih »Hlapcev« na odru »Svobode-Center« — »Hajduk« : nogometna reprezentanca Zasavja — Gospodarska razstava v Trbovljah: razstavišče Strojne tovarne v Trbovljah.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

»BETON«

CELJE

kot najbolj mehanizirano gradbeno podjetje v celjskem bazenu in tudi v Zasavju izvršuje nizke in visoke gradnje najhitreje, zelo solidno in poceni. — Priporočamo se investitorjem še za nadaljnja naročila!

★

Delovnim ljudem občine Trbovlje, kolektivu rudnika in LOMO Trbovlje, pa čestita k pomembnim zgodovinskim obletnicam — 30-letnici zloma Orjune — 100-letnici občine in 150-letnici obstoja rudnika, v zavesti, da skupno gradimo boljšo bodočnost!

Delovni kolektiv

TITOV ZAVODI

LITOSTROJ

LJUBLJANA - JUGOSLAVIJA

ISKRENO ČESTITA K 100-LETNICI OBČINE TRBOVLJE,
150-LETNICI OBSTOJA RUDNIKA TRBOVLJE, IN 30-LET-
NICI SPOMINA NA JUNASKO SMRT PADLIH BORCEV ZA
LJUDSKE PRAVICE.

KOLEKTIV IN UPRAVA TRGOVSKEGA ZADRUŽNEGA PODJETJA

Okrajne zadružne zveze

Celje - okolica, Celje

čestitata vsem delovnim
ljudem LOMO Trbovlje k pomembnim zgodovinskim obletnicam:

30 letnici zloma Orjune
ob 100-letnici občine Trbovlje
in 150-letnici obstoja rudnika

Vsem delovnim kolektivom in mestni občini Trbovlje pa želimo še mnogo nadaljnjih uspehov v izgradnji socialističnih Trbovelj